

Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS 2018

Isonkyrön kunta

Tarkastuslautakunta 08.05.2019
Kunnanvaltuusto 23.05.2019

Sisältö

Puheenjohtajan katsaus	2
1. Yleistä.....	3
1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä.....	3
1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta	3
2. Strategisten tavoitteiden arviointi	4
3. Tavoitteiden saavuttaminen toimialoittain.....	5
3.1 Kunnanhallitus.....	6
3.2 Elinkeino- ja kaavoitusjaosto	8
3.3 Perusturvalautakunta.....	9
3.4 Sivistyslautakunta.....	11
3.5 Hyvinvointilautakunta.....	12
3.6 Tekninen lautakunta	14
3.7 Ympäristölautakunta.....	16
4. Konserni ja liikelaitosten arviointi	17
5. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	18
5.1 Kunnan talous kriisikuntakriteerien mittapuulla	19
6. Investoinnit	20
7. Yhteenveto	21
8. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle	22

Puheenjohtajan katsaus

Vuoden 2018 tilinpäätös osoittaa, että kunnan taloutta on hoidettu hyvin. Kunnan tulos muodostui 1,3 miljoonaa euroa ylijäämäiseksi. Myönteiseen tuloskehitykseen vaikuttaa suuresti terveydenhuollon tehtävääalueen menomäärärahojen alitus, 930.000 euroa, joka parantaa koko kunnan tulosta huomattavasti. Verotulojen osalta, kertymä jatkoi laskemistaan edelleen olleen nyt 690.000 euroa vähemmän, kuin mitä talousarviossa arvioitiin kertyvän. Työttömien työnhakijoiden määrä laski edelleen ja työttömien työnhakijoiden osuus olikin vuoden 2018 lopussa enää 6,6 %.

Valtuuston asettamat toiminnalliset tavoitteet saavutettiin kunnan eri toimialoilla pääosin hyvin. Tarkastuslautakunta on arvioitunut strategian toteutumista Isonkyrön strategia 2025 tavoitteiden ja painopisteiden pohjalta.

Sen lisäksi, että kunnan talous ja organisaatio ovat kunnossa, on tärkeää, että kunnan viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden yhteistyö sujuu hyvin sekä sisäinen, että ulkoinen tiedottaminen toimii hyvin. Luottamushenkilöt ovat osallistuneet aktiivisesti kokouksiin, mikä kertoo myös siitä, että luottamushenkilöt ovat sitoutuneita annettuihin tehtäviinsä. Myös poliittisten ryhminen välisen keskusteluyhteyden pitää olla kunnossa, mikä kunnassamme onneksi onkin toiminut hienosti. Päätöksenteossa kuuluu olla näkemyksiä ja mielipiteitä, joita täytyy saada vapaasti esittää. Keskustelun kautta pääsemme parhaisiin päätöksiin ja keskustelulle pitää aina löytyä aikaa. Päätöksenteossa olevien viranhaltijoiden, sekä luottamushenkilöiden tulee toimia läpinäkyvästi. Näin voimme varmistaa päätöksenteossa mukana olevien jaksamisen, sekä kuntalaisten luottamuksen päätöksentekoon.

Toivon, että kunta pitää mielessä perustehtävänsä, palveluiden tuottamisen kuntalaisille. Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö kykenee tuottamaan hyvät ja laadukkaat kunnalliset palvelut. Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana kannan huolta kunnan henkilökunnan jaksamisesta ja hyvinvoinnista.

Haluan, että Isonkyrö on kunta, joka pitää huolta jokaisen kuntalaisen hyvinvoinnista. Hyvillä ja laadukkailla palveluilla, sekä riittävällä resurssoinnilla takaamme kuntalaisten hyvinvoinnin. Mitä paremmin kunnamme palvelut toimivat, sitä vähemmän tulemme tarvitsemaan korjaavia ja kohdistettuja tukitoimia.

Erja Hakola
Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

1. Yleistä

1.1 Tarkastuslautakunnan tehtävä

Tarkastuslautakunnan tehtävä on hallinnon ja talouden tarkastamisen järjestäminen (KuntaL 121.1 §), valtuuston päätettävien hallinnon ja talouden tarkastusta koskevien asioiden valmistelu (KuntaL 121.2 §) ja valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen sekä toiminnan tulokellisuuden ja tarkoituksenmukaisuuden arviointi (KuntaL 121.2 §).

Mikäli tilintarkastuskertomuksessa on esitetty muistutus tilivelvolliselle, tarkastuslautakunnan tulee lisäksi hankkia asianomaisen selitys ja kunnanhallituksen lausunto asiasta (KuntaL 125.3 §).

Tarkastuslautakunnan tulee arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, mikäli kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää (KuntaL 121.2 §). Mikäli tilintarkastuskertomuksessa on muistutus, valtuusto päättää tarkastuslautakunnan esityksestä toimenpiteistä, mihin muistutukset antavat aiheutta.

Kuntalain 84§ mukaisesti laissa tarkoitettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimitaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- ja virkatehtävien hoitamisessa. Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi. Kunnan on pidettävä sidonnaisuuksista rekisteriä yleisessä tietoverkossa.

1.2 Tarkastuslautakunnan kokoonpano ja toiminta

Kunnanvaltuuston toimikautekseen 2017-2021 valitsema tarkastuslautakunta on tilivuoden 2018 arvioinnin osalta toiminut seuraavassa kokoonpanossa:

Varsinainen jäsen

Hakola Erja, puheenjohtaja
Karhu Timo, varapuheenjohtaja
Karhu Jarkko

Nyrhinen Antti
Varo Raili

Varajäsen

Knuuttila Lea
Ala-Reini Marjo
Kujala Heikki 8.11.2018 saakka, Osmo Saari
8.11.2018 alkaen
Komsu Mika
Hakala Soile

Tarkastuslautakunta on tutustunut toimintaan, talousarvioon 2018 ja taloussuunnitelmaan 2018–2020 sekä tilinpäätökseen 2018, jonka kunnanhallitus allekirjoitti 25.3.2019.

Tarkastuslautakunta on seurannut toimielimien toimintaa laadittujen pöytäkirjojen perusteella ja kuullut kokouksissaan seuraavia:

9.4. Jaana Järvi-Laturi
11.6. Tero Kankaanpää
10.9. Anu Muhonen ja Beata Taijala

JHT, HT Esko Säilä on osallistunut 3.1. sekä 7.5. pidettyihin tarkastuslautakunnan kokouksiin.

Tarkastuslautakunta on pitänyt tarkastusvuoden 2018 aikana 15 kokousta. Tarkastusvuoden aikana lautakunta kilpailutti tilintarkastusyhteisöt vuosille 2019-2021, sekä optiona tilivuosille 2022-2023, ja valitsi tilintarkastusyhteisöksi KPMG Oy Ab:n.

Tässä arviointikertomuksessa kunnanhallituksen vastausta edellyttävät kohdat on erikseen merkitty taulukoihin.

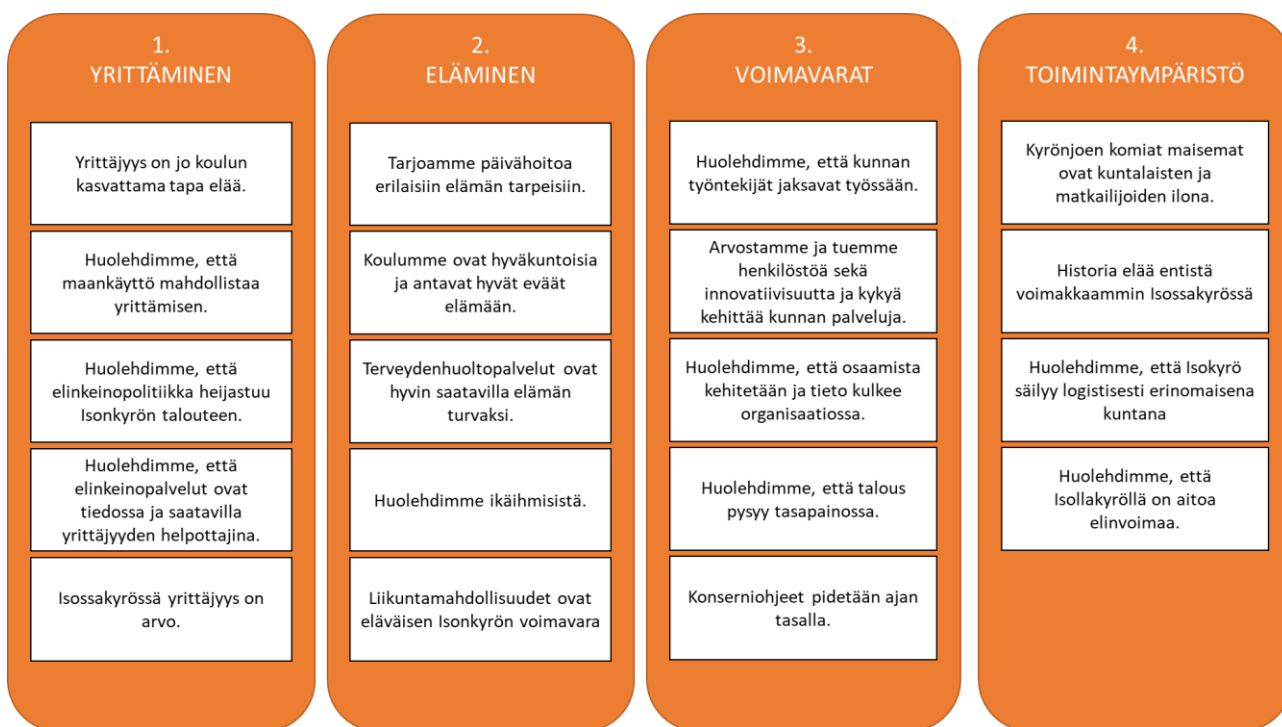
Kunnan tilintarkastajana toimi KPMG Julkishallinnon Palvelut Oy, vastuunalaisena tilintarkastajana JHT, HT Esko Säilä sekä avustavana tilintarkastajana JHT, HT Ilari Karhu.

Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut toimistosihteeru Tarja Perkiö.

2. Strategisten tavoitteiden arviointi

Strategian vaikutusten arviointia ja onnistumista seurataan vuosittain, jolloin voidaan ennakoida tarve päivittää strategiaa. Strategian tavoitteita ja mittareita arvioidaan samanaikaisesti talousarvion ja tilinpäätöksen laatimisen ja hyväksymisen yhteydessä. Strategian ohjauksesta ja toteuttamisesta vastaavat kunnanvaltuuston johdolla luottamushenkilöt yhdessä kunnan johtoryhmän kanssa. Taloussuunnitelmassa on määritelty strategiset tavoitteet, päämäärät ja palvelulupaus. Palvelulupauksen osalta on määritettynä aika sekä vastuutaho.

Kunnan toimintaa on vuoden 2018 aikana toteutettu kunnan hyväksytyin strategian mukaisesti. Isonkyrön kunnan strategiassa olevan vision mukaan vetovoimaisessa Isossakyrössä eläminen ja yrittäminen on Suomen parasta.

Kuva 1 Strategiset tavoitteet ja niiden saavuttamista tukevat päämäärät

Tarkastuslautakunta toteaa, että toimialojen tavoitteet tukevat strategisten tavoitteiden ja niiden saavuttamista tukevia päämääriä.

3. Tavoitteiden saavuttaminen toimialoittain

Tilinpäätöskirjan talousarvion toteutumisvertailuissa on raportoitu toimielimittäin ja tehtäväalueittain talousarviossa asetettujen toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta. Tavoitteiden toteutumista on arvioitu tilinpäätöstietojen perusteella. Tarkastuslautakunnan antama arvosana toimielimen tavoitteiden toteutumisesta on arvoitu toimielimen kaikki palvelualueet huomioon ottaen.

Tarkastuslautakunta on tässä luvussa arvioinut toimielinten tavoitteissa onnistumista seuraavalla asteikoilla:

	kaikki tavoitteet toteutuneet
	tavoitteet toteutuneet hyvin
	suurin osa tavoitteista toteutumatta
	kaikki tavoitteet toteutumatta

Taulukko 1 Arvosteluasteikko

3.1 Kunnanhallitus

Toimielin: Kunnanhallitus

Yleishallinnon ja talouden vastuualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 90 %:sti. Sekä toimintatulot, että -kulut alittivat budjetoidut tavoitteet. Hallintopalveluissa säästöt syntyivät henkilökulujen lisäksi mm. pelastuslaitoksen ja maaseutuhallinnon kulujen budjetoitua alhaisempana toteutmana.

Vaikuttavuustavoitteet on pääsääntöisesti saavutettu hyvin. Tilinpäätös 2017 allekirjoitettiin kunnanhallituksessa 26.3.2018. Talousarvio 2019 valmistui hyvissä ajoin siten, että se hyväksyttiin kunnanvaltuuston veroprocenttikokouksessa.

Talouden osavuosisikatsaukset ovat valmistuneet ajallaan, kuukausiraportointi viivästyi muutamasti mm. talousarvio- ja tilinpäätöskiireiden vuoksi. Loppuvuodesta kuukausiraporttien ajantasaisuuteen kiinnitettiin erityistä huomiota ja raportointi ajantasaistui. Lautakuntien osalta osavuosisiraportit on osassa tapauksissa käsitelty myöhässä. Talousraportoinnissa tulee noudattaa talousarvion täytäntöönpano-ohjetta.

Talousarvion täytäntöönpanon-ohjeen mukaan investointihankkeista tulee tehdä loppuselvitys kahden (2) kuukauden kuluessa hankkeen valmistumisesta. Selvityksen tulee sisältää tiedot hankkeen suoritustavasta, tehdyistä sopimuksista ja hankkeen lopullisista kustannuksista. Budjetissa mainituista investointihankkeista tulee tuoda loppuselvitykset tiedoksi kunnanhallitukselle. Osasta valmistuneista investointihankkeista puuttuu lautakuntien päätökset arviointivuoden ajalta.

Henkilöstöhallinto ulkoistettiin kuntien ja kuntayhtymien omistamalle Suupohjan Seutupalvelukeskus Oy:lle loppuvuodesta 2018, mikä vähentää henkilöstöriskiä.

Maksuvalmius on pidetty hyvänä ja vuonna 2018 ei nostettu uutta lainaa. Kunnan taseeseen ei kerry alijäämää tilikaudelta 2018.

Koulutuksissa on käyty tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan, osa koulutuksista on toteutettu verkkokoulutuksina. Kehityskeskusteluiden ja koulutuspäivien toteutuminen muilla palvelualueilla on esitetty niiden tehtäväalueiden toteutumavertailussa. Keväällä 2018 suoritettiin GDPR:n vaatima tietosuojakoulutus ja otettiin käyttöön sähköinen esityslistojen toimittaminen. Syksyllä otettiin käyttöön taloushallinto-ohjelman uusi versio ja aloitettiin henkilöstöhallinnon sähköistäminen. Joulukuussa järjestettiin esittelijän ja valmistelijan koulutus kaikille palvelualueille. Henkilökunnan tykyetuudet pysyivät entisellään.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintamenot poikkeama (tot%)
Yleishallinto ja talous		2,1 (96,4)	-171,6 (90,19)

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

- Toiminnan kehittämiseksi organisaation sisäistä tiedonkulkua, sisäistä ja ulkoista viestintää sekä dokumentointia on syytä edelleen parantaa mm. tietojärjestelmiä kehittämällä sekä yhtenäistämällä toimintaohjeita edelleen. **Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että tiedonkulkua, viestintää sekä dokumentointia kehitetään ja yhtenäistetään. Tarkastuslautakunta toivoo, että toimintaohjeet tulevat kaikkien käyttöön ja niitä noudatetaan.**
- Vuoden 2017 arviointikertomuksessa tarkastuslautakunta pyysi kiinnittämään huomiota aloitteiden käsittelyn nopeuteen. **Tarkastuslautakunta pyytää kiinnittämään huomiota, aloitteen tekijälle hallintosäännön 173§ pykälässä annettuun ohjeeseen:**

”Aloitteen tekijälle on ilmoitettava kuukauden kuluessa aloitteen saapumisesta, missä viranomaisessa aloite käsitellään, arvioitu käsittelyaika sekä keneltä saa lisätietoja aloitteen käsittelystä. Sen jälkeen, kun aloite on käsitelty loppuun aloitteen tekijälle on ilmoitettava, onko aloite johtanut toimenpiteisiin.”

Aloitteiden osalta ei aina ole noudatettu hallintosäännön pykälää 173 §;

- Ei ole annettu tietoa missä aloite käsitellään

	<ul style="list-style-type: none">• Ei arvioidusta käsittelyajasta• Ei tietoa keneltä saa lisätietoa aloitteen käsittelystä <p>Kun aloite on todettu loppuunkäsittellyksi, siitä on tullut tieto aloitteen tehneelle taholle.</p> <p>Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka aloitteiden osalta seurataan, että hallintosäännön 173§ pykälässä mainitut velvollisuudet tulee täytettyä, sekä kuinka järjestelmää saadaan kehitettyä niin, että kaikki velvoitteet aloitteiden käsittelyn osalta helpottuu?</p> <ol style="list-style-type: none">3. Osaamista on syytä hajauttaa ja varahenkilöjärjestelmää kehittää jatkuvasti. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että osaamista kehitetään ja on laadittuna varahenkilöjärjestelmä, joilla voidaan turvata perustoiminnot yllättävien tilanteiden kohdatessa organisaatiomuutoksissa tai henkilöstövaihdoksissa.4. Kunnanvaltuuston 23.5.2017 § 14 hyväksymää hallintosääntöä muutettiin luottamushenkilöiden palkkioiden osalta kunnanvaltuuston kokouksessa 8.11.2018 § 33, muutokset tulivat voimaan 1.1.2019. Tarkastuslautakunta kehottaa hallinto-osastoa valmistelemaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle kokonaisvaltaisesti hallintosäännön korjauksen. Ottaen huomioon kaikki virat, sekä muut tekstilliset muutokset.5. Kuukausi- ja osavuosisiraporttien valmistuminen ajallaan ja käsittely lautakunnissa. Tarkastuslautakunta kehottaa hallinto-osastoa valvomaan, että kunnanhallituksen antamia ohjeita talouden kuukausi- ja osavuosisiraportoinnista noudatetaan.6. Talonrakennus- ja kunnallistekniikan hankkeista tulee tehdä loppuselvitys kahden (2) kuukauden kuluessa niiden valmistuttua. Tarkastuslautakunta kehottaa hallinto-osastoa valvomaan, että investointihankkeiden loppuselvitysten käsittelyssä tulee noudattaa talousarvion täytäntöönpano-ohjetta.
--	---

3.2 Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

Toimielin: Elinkeino- ja kaavoitusjaosto

Elinkeino- ja kaavoitusjaoston koko vastuualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 83 %:sti. Toimintakulut toteutuivat lähes 90 %:sti.

Työllisyystilanne parantui edelleen merkittävästi vuoden aikana. Yrityksiä on pyritty aktivoimaan yritystukien hyödyntämiseen aktiivisella tiedottamisella esim. yritysryhmähankkeiden mahdollisuuksista.

Kyrönmaalle on saatu yksi sosiaali- ja terveydenhuollon -alan yritysryhmän kehittämishanke sekä toinen vientivalmiuksien kasvattamiseen tähtäävä yritysryhmähanke on käynnistymässä keväällä 2019.

Syyskuussa järjestettiin kunnantalolla VASEK:in 15-vuotis Roadshow. Yritysneuvoja esitteli VASEK:in ajankohtaisia asioita ja yritysneuvontaa elinkeino- ja kaavoitusjaostolle marraskuussa.

Yrittäjäjärjestön kanssa helmikuussa järjestetyn yhteistyöpalaverin pohjalta toteutettiin kunnan ja yrittäjäjärjestön LED-taulu valtatie varteen kunnan ja kunnassa toimivien yritysten markkinointia varten.

Tonttivarantoa lisättiin keskustan ja Lapinmäen asemakaavoituksella. Tervajoen asemakaavan muutos ja laajennus on kesken.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
	Elinkeinopalvelut		-10 ()
Kaavoitus ja mittaus		0,4 (68)	-36,8 (67)
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta			
Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset	<p>Markkinointistrategia ei valmistunut vuoden 2018 aikana.</p> <ul style="list-style-type: none"> Kunnanhallitus on 19.2.2018 § 30 hyväksynyt tavoitteet kunnan markkinoinnin ja viestinnän kehittämiseksi sekä päättänyt perustaa markkinointityöryhmän, tehtävänään laatia tarkempi toimenpidesuunnitelma ja vastata kunnan markkinoinnin kehittämisestä. Kunnanhallitus on 26.3.2018 § 66 nimennyt työryhmän. Työryhmä on kokoontunut 5 kertaa vuonna 2018 ja työ on jatkunut vuonna 2019. 		

3.3 Perusturvalautakunta

Toimielin: Perusturvalautakunta

Perusturvalautakunnan koko vastualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 93 %:sti. Toimintatuotot ylittivät 19 %:sti ja toimintakulut alittuivat hieman yli 5 %:sti. Koko vastualueen tulokseen vaikuttaa suuresti vastualueen menomäärärahojen alitus; erikoissairaanhoidon ja perusterveyshuollon menot olivat noin 930.000 euroa budjetoitua alhaisemmat.

Perusturvanhallinnon tehtävälueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin budjetoidusti.

Sosiaalipalveluiden tehtävälueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin.

Perhekeskumallia on rakennettu yhteistyössä kunnan eri hallintokuntien, terveydenhuollon, poliisin, seurakunnan ja MLL:n kanssa. Isossakyrössä yhteistyö eri hallintoalojen kanssa toimii hyvin. Tämä mahdollistaa paremmin myös varhaisen puuttumisen. Sosiaalipalveluissa on pysytty lain määräämissä määrärajoissa paitsi lastensuojelun osalta. Lastensuojeluun on palkattu vuoden aikana työapua lisääntyneen työmäärän vuoksi. Lapsi- ja perhepalveluun ilmoituksia tuli 165, työmäärä yhdelle työntekijälle on liikaa.

Omaishoidontuensaajia on ollut keskimäärin 61/kk. Omaishoitotuen ns. jonoa ei ole. Omaishoitajien tukena on ollut iltapäivä Kaffila tapaamiset ja omaishoitajien valmennus.

Kotipalvelua ovat saaneet kaikki sitä hakeneet ja sitä tarvitsevat ikäihmiset.

Kotiinpäin tehtävässä työssä on onnistuttu siltä osin, että laitoshoidossa jäätiin reilusti alle tavoitteen. Lisäksi jo tehostetun asumispaikan saaneita on saatu kotiutettua takaisin omaan asuntoon. Hoivaosaston kuormitusaste jäi tavoitteesta. Hoivaosastolla on kahden ja kolmen hengen huoneita, joihin ei voi laittaa eri sukupuolta olevia asiakkaita ja asiakkaiden sairaus voi myös rajoittaa sitä, voiko huoneessa olla toista asiakasta. Hoivaosaston tilannetta pohdittiin kunnanhallituksen asettamassa toimikunnassa. Tilanteeseen ei tehty muutosta vaan kunnanhallitus päätti, että se jatkaa asian käsittelyä, kun ns. maakunta- ja sote -järjestämislakipaketti on hyväksytty ja tullut voimaan.

Lastensuojelun avopuolen menot ylittivät merkittävästi, asiakasmäärä kasvoi. Loppuvuonna maksettu kertaerä vaikutti toimintakulujen ylitukseen. Sosiaalipalvelujen tuloihin positiivisesti vaikutti se, että yksi lastensuojelun kustannusriita kääntyi Isonkyrön kunnan hyväksi.

Toimeentuloturvan tehtävälueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin.

Täydentävän ja ennaltaehkäisevän toimeentulotukipäätökset on tehty ajallaan. Kunnan maksama ns. sakkoraha Kelalle on laskenut huomattavasti vuonna 2018.

Tulosta on tuottanut sosiaalitoimen, Te- toimiston asiantuntijan ja terveydenhuollon välinen yhteistyö.

Työllisyystilanne on myös mennyt parempaan suuntaan.

Täydentävää toimeentulotukea ei ole käytetty niin paljon kuin sitä varattiin. Kuntouttavan työtoiminnan tuloja on saatu enemmän kuin arvioitiin.

Terveydenhuollon tehtävälueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin.

Arviointivuonna hoitopäiviä oli Seinäjoen terveyskeskuksen vuodeosastolla 1864 hpv ja vuonna 2017 vastaavasti 2491 hpv. Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannusten muutos edelliseen vuoteen oli -6,1%. Perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon menot alittuivat molemmat n. 400.000 euroa. Perusterveydenhuollon osalta suurimmat säästöt syntyivät lääkärint vastaanotosta, hammashoidosta ja terveyskeskus-osastohoidosta. E-P:n sairaanhoitopiiriin asiakaspalvelujen ostoista eniten vähennyistä verrattuna vuoteen 2017 oli sisätautien ja ortopedian erikoisalalta.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
	Perusturvahallinto		0 (0)
Sosiaalipalvelut		-177,8 (117,5)	115,3 (101,6)
Toimeentuloturva		-19,4 (294,2)	-118,5 (67,63)
Terveydenhuolto		0 (0)	-926,1 (90,5)

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suosituksukset

- Lapsi- ja perhepalvelu resurssit. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko resurssit riittävät lapsi- ja perhepalveluissa, sekä muutoin koko palvelualueella sekä millaisia suunnitelmia on resurssien hankinnassa?**
- Hoivaosaston kuormitusaste jäi tavoitteesta. Hoivaosastolla on kahden ja kolmen hengen huoneita, joihin ei voi laittaa eri sukupuolta olevia asiakkaita ja asiakkaiden sairaus voi myös rajoittaa sitä, voiko huoneessa olla toista asiakasta. **Tarkastuslautakunta kysyy, onko hoivaosaston tilannetta tarvetta pohtia uudestaan?**

	<p>3. Perusterveydenhuollon osalta suurimmat säästöt syntyivät lääkäriin-vastaanotosta, hammashoidosta ja terveystakeskus-osastohoidosta. Tarkastuslautakunta kysyy, voiko lääkäriin-vastaanoton ja ham-mashoidon osalta puhua säästöistä, vai onko samalla myös pal-veluiden saatavuus heikentynyt, joka osaltaan selittää ”sääs-tön”, sekä toteutuuko hyvinvointisuunnitelmassa mainittu hoi-totakuu?</p> <p>4. Lääkäritasoisten terveydenhuoltopalveluiden painotuksen pysymi-nen Isossakyrössä, mukaan lukien hammaslääkäripalvelut (Talous-arvio 2018). Tarkastuslautakunta kysyy, hoitaako Seinäjoen kau-punki ”Sopimusta perusterveydenhuollon yhteistoiminta-alu-esta” niin kuin on sovittu Seinäjoen kaupungin ja Isonkyrön kunnan välillä?</p>
--	--

3.4 Sivistyslautakunta

Toimielin: Sivistyslautakunta

Sivistyslautakunnan koko vastualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 98 %:sti.

Sivistyspalveluissa sekä toimintatuotot, että toimintakulut alittuivat budjetoidusta. Toimintakulujen alitus johtuu pääosin varhaiskasvatuksen, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, että kansalaisopistotoiminnan budjetoitua alhaisemmasta toteumasta.

Varhaiskasvatuksen ja opetuksen palvelualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimintatuottojen osalta varhaiskasvatuksen maksuasetus muuttui arviointivuoden aikana 1.3. ja 1.8.2018 alentaen maksutuottoja. Toimintakulujen osalta alentavasti vaikutti Nuppulan ja Riihirannan ryhmiksien lakkauttaminen 1.8.2018, molempien maksutuotot oli budjetoitu koko vuodelle.

Varhaiskasvatussuunnitelmaa on toteutettu tavoitteiden mukaisesti ja henkilökuntaa on koulutettu ja ohjattu sen käyttöönotossa.

Palveluseteli on otettu käyttöön elokuussa 2018, kun Pilke päiväkotitoiminta aloitti toimintansa. Samalla varhaiskasvatustalouden palvelutarjontaa lisäntyi sekä monipuolistui Loikka –päiväkodin liikuntapainotuksen myötä. Sähköisen Daisy -päivähoitosovelluksen käyttö on vakiintunut ja sen toimintoja on kehitetty yhdessä palveluntuottajan kanssa.

Perus- ja lukio-opetuksessa opetussuunnitelmat on otettu käyttöön, lukiossa täysimääräisenä ja perusopetuksessa kahdeksanteen luokkaan saakka. Yrittäjyys -valinnaisainetta tarjottiin ensimmäisen kerran yläkoulussa ja ryhmä myös toteutui.

Arviointivuoden aikana on toteutettu myös seuraavia kehittämishankkeita: Tutor -opettaja toiminta, jossa joka koululla on tutor – opettaja muiden tukena tieto- ja viestintätekniikan käytössä ja uusissa opetusmenetelmissä. Kerhotoiminta on jatkunut ja tarjonnut oppilaille harrastusmahdollisuuksia. Liikkuva koulu- hankkeessa hankittiin niin välineitä kuin koulutusta ja lisättiin koulupäivän aktiivisuutta. Vuonna 2018 toteutettiin liikuntapainotteinen Erasmus+-hanke. Lisäksi haettiin tiedepainotteista hanketta ja saatiin siihen rahoitus. Erityisopetusta kehitettiin, oppilas- ja opiskelijahuoltoa vahvistettiin ja ennaltaehkäisevää työtä lisättiin mm. perustamalla koulupsykologin virka.

Joukkoliikenteen palvelualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu budjetoidusti.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
Varhaiskasvatus ja opetus		53,5 (90,3)	-187,6 (97,7)
Joukkoliikenne		0 (100)	-2,1 (90,6)

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

1. Sivistyspalvelut hankkii kuntalaisille aikuiskoulutuspalveluja Seinäjoen koulutuskuntayhtymän ja Vaasa-Opiston palvelutarjonnasta (Talousarvio 2018). **Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka aikuis-koulutuspalvelujen hankinta on toteutunut? Pöytäkirjoista ei löytynyt tietoja aiheen käsittelystä.**
2. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että varhaiskasvatuksessa on saatu palveluseteli otettua käyttöön, sekä Pilke-päiväkotitoiminta Loikka liisää ja monipuolistaa varhaiskasvatuksen palvelutarjontaa.
3. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että erityisopetusta on kehitetty, sekä oppilas- ja opiskelijahuoltoa on vahvistettu ja sitä, että koulupsykologin virka on saatu perustettua, mikä vahvistaa ennaltaehkäisevää työtä.
4. 60 % oman kunnan ikäluokasta lukioon ei aivan toteutunut, poikkeama oli -7%. **Tarkastuslautakunta kysyy, kuinka lukiota markkinoidaan, sekä vastaako lukion tarjonta niitä toiveita, joita opiskelijoille lukiossa on muodostunut?**

3.5 Hyvinvointilautakunta

Toimielin: Hyvinvointilautakunta

Hyvinvointipalveluiden tehtäväalueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 88 %:sti.

Hyvinvointipalveluissa toimintakulujen budjetoitua alhaisempi toteuma muodostuu lähinnä palveluiden ostoista sekä sisäisistä vuokrista. Toimintatuottojen osalta asiamiespostin ja matkahuollon tuotot jäivät budjetoitua pienemmäksi, mikä ainakin osittain selittyi ihmisten ostokäyttäytymisen muuttumisella.

Kirjaston lainamäärät ovat laskeneet, mikä näyttää olevan valtakunnallinen ilmiö. Käyttäjät ovat siirtyneet lukemaan kirjansa ja lehtensä mobiililaitteilta. Kirjasto on pyrkinyt innostamaan lapsia, nuoria ja aikuisia lukemaan mm. järjestämällä kirjavinkkausta ja lisäämällä kirjaston ja koulun yhteistyötä ja järjestämällä kirjailijavierailuja. Kävijöitä kirjastossa kyllä on riittänyt, sillä yhteistyö varhaiskasvatuksen ja koulun kanssa on aktiivista.

Yhteis palvelupisteen toiminta on aktiivista ja Kelan asiakkaat työllistävät päivittäin.

Kirjastoautopalvelujen ostosopimus Laihian kunnan kanssa päättyi 31.12.2018, uusi sopimus solmittiin Seinäjoen kaupungin kanssa ja yhteistyö alkaa heti tammikuussa 2019. Näin saadaan turvattu kirjastoautopalvelut sekä Valtaalan, että Kylkkälän koulun oppilaille ja kyläläisille jatkossakin.

AVI:n hankerahoituksilla toimintaa on saatu monipuolistettua ja henkilöresursseja lisättyä.

Isokyröläisten olohuone –hankerahoituksella parannettiin mm. kirjaston akustiikkaa, hankittiin lainaus-palautusautomaatti- ja Hublet-tablettitietokoneita.

Eepos-kimppa yhteistyö on vakiinnuttanut asemansa ja asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä nopeaan palveluun ja laajaan valikoimaan.

Nuoriso- ja liikuntatoimen resursseja on saatu hetkellisesti lisättyä AVI:n Kerhohankkeen avulla. On pystytty järjestämään iltapäiviin ja iltoihin sijoituvia kerhoja, kuten kokkikerho, valokuvauskerho ja potkunyrkkeilyä.

Vapaa-aikatoimen henkilövaihdokset ja tilojen ahtaus ovat aiheuttaneet haasteita. Tähän toivotaan tulevina vuosina parannusta. Haasteista huolimatta perustoiminnot jatkuivat lähes ennallaan.

Nuorisotiloja on pyritty pitämään auki kahtena tai kolmena päivänä viikossa. Nuorisotiloilla kävijät on jaettu alakoulu- ja yläkoulu- ja yläkoululaisten ryhmiin. Koulupäivystyksiä pyrittiin tekemään viikoittain yhteistyössä seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa. Yhteistyötä seurakunnan kanssa tiivistetty.

Uimahallin kävijämäärät nousivat reippaasti. Tähän ovat omalta osaltaan vaikuttaneet uimahallin järjestämät kuntalaisille ilmaiset uintikampanjat tammi- ja elokuulla sekä Laihian uimahallin remontti.

Nuorisovaltuusto on toiminut kuluvana vuonna aktiivisesti ja innokkaasti. He järjestivät mm. runsaasti mediajulkisuuttakin saaneen Pukkilansaari Goes Wild -tapahtuman syyskuun alussa. Tapahtuma keräsi yli 400 nuorta.

Isonkyrön etsivässä nuorisotyössä on tällä hetkellä 22 aktiivista asiakkuutta. Heidän lisäksi etsivä kohtaa vuosittain kaikki yhdeksäsluokkalaiset, lukion ykkösluokkalaiset ja etsivä on mukana myös vuosittain kutsunnoissa. Etsivässä nuorisotyössä ei tehty enää parityötä Laihian kanssa vaan Isonkyrön etsivä toimii oman kunnan alueella itsenäisesti yhteistyössä koulutoimen, nuorisotoimen, sosiaalitoimen, mielenterveyshuollon, Arpeetin ja TE-toimiston kanssa. Tämä toimintamalli on todettu tulokselliseksi ja toimivaksi kuvioksi.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
	Hyvinvointipalvelut		50 (88,3)

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta

Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset

1. Asio -tilavarausohjelmaa ei ole vielä saatu kunnolla hyödynnettyä ja varaajien ohjeistus on ollut puutteellista. **Tarkastuslautakunta kysyy, että mitä toimenpiteitä tämän osalta on suunniteltu ja millä aikataululla tilavarausohjelma saadaan kunnolla hyödynnettyä?**
2. Mobiilisovelluksen mahdollinen hankinta ulkoilukäyttöön jäi toteutumatta. Tutkitaan vielä mahdollisuutta siitä, miten kunnan internetsivuilla oleva karttaohjelmaa voitaisiin hyödyntää ulkoilussa ja patikka-reiteillä. **Tarkastuslautakunta kysyy, millainen suunnitelma ja aikataulu tämän osalta on?**

	<p>3. Vapaa-aikatoimen henkilövaihdokset ja tilojen ahtaus ovat aiheuttaneet haasteita. <i>Tarkastuslautakunta kysyy, onko vapaa-ajan henkilöstön sekä tilojen osalta suunnitteilla millaisia ratkaisuja ja/tai parannuksia?</i></p>
--	---

3.6 Tekninen lautakunta

Toimielin: Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan koko vastuualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 185 %:sti. Toimintakulut toteutuivat 91,3 %:sti (poikkeama -381.000€), ja toimintatuotot 97,4 %:sti (poikkeama 120.000€). Teknisen toimen henkilömuutokset ja uudet tehtävät ovat osaltaan vaikuttaneet tavoitteiden toteutumiseen. Tavoitteiden laatijat ja toteuttajat ovat olleet ainakin osin eri henkilöt/toimijat. Tavoitteet on todettu ainakin osittain toiminnan mittaamiseen soveltumattomiksi ja näitä on muutettu vuodelle 2019.

Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt tehtäväalueen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt tehtäväalueen toimintakulut ovat ylittyneet. Palvelualueen sisällä nämä ylitykset muodostuvat kaatopaikka ja jätehuollon, metsänhoidon ja teknisen lautakunnan toimintakuluista. Tehtäväalueen toimintakate ei ylitä, koska tuloja on saatu budjetoitua enemmän.

Henkilökunnan koulutukseen on suhtauduttu kannustavasti. Resurssiniukkuus ja henkilöstön vaihtuvuus ovat osaltaan vaikuttaneet koulutuksen tavoitteet alittavaan määrään.

Päätös insinöörin viran perustamisesta on nähty positiivisena signaalina henkilökunnan keskuudessa ja tulee helpottamaan teknisen toimen henkilöresursseja.

Metsänhoidossa pääpaino on ollut päätehakkuissa ja uusien kaava-alueiden hakkuutöissä. Nuoren metsän hoito ei ole toteutunut tavoitteen mukaisessa laajuudessa. Tähän on suunniteltu toimenpiteitä vuodelle 2019.

Kunnan omistamat vapaat vuokra-asunnot ovat olleet tarjolla vuokralle. Asuntojen kuntoa ja viihtyisyyttä on parannettu peruskorjausten yhteydessä. Vuokrausaste on riippuvainen myös kunnan yleisestä väestökehityksestä, joka on ollut negatiivinen. Valtakunnalliseen tasoon verrattuna vuokrausaste on melko hyvä.

Tieasiat ja liikenneväylät tehtäväalueen taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Katuverkoston kunnossapito ja perusparantaminen ovat toteutuneet pääosin suunnitellulla tavalla. Kunnossapidossa ylläpito on toteutettu laadittujen kunnossapitonnormien mukaisesti.

Vesihuoltolaitoksen tehtäväalueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Palvelutaso on pääosin pystytty säilyttämään. Jakeluhäiriöt ovat olleet ennakoimattomia (ei suunniteltuja huoltokatkoksia). Jakeluhäiriöiden arviointi on todella vaikeaa, mutta määrä on kohtuullinen huomioiden vesijohtoverkoston ikä, huolto- ja korjausresurssit. Vanha vesilaitoksen toimintaa on ylläpidetty ja laadukas juomaveden toimitusvarmuus on säilynyt kiitettävällä tasolla. Vesihuoltolaitoksen taksoja on tarkistettu keväällä 2018 tavoitteen mukaisesti. Uuden vesilaitoksen suunnittelun loppuunsaattaminen ja rakentamisen valmistelu on työllistänyt henkilöstöä.

Viemäriverkostoon on liitetty viemärlaitoksen toiminta-alueella olevia liittämiselvoitettuja kiinteistöjä. Määräaikainen projekti-insinööri on opastanut kiinteistön omistajia viemäriin liittymisen järjestelyissä. Uhkasakkomenettely on otettu käyttöön suunnitelman mukaisesti, prosessi on edennyt ja jatkuu kuluvalle vuodelle.

Tukipalveluiden tehtäväalueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Tappiollinen kiinteistö kotiteollisuusoppilaitos on myyty arviointivuoden aikana.

Oiva-valvontakäynnit terveystarkastaja suorittaa oman suunnitelmansa mukaisesti. Vuosittainen tarkastus toteutetaan pääsääntöisesti vain valmistuskeittiöissä (koulukeskus ja palvelukeskus). Arviointivuonna tarkastus toteutui vain toisessa valmistuskeittiössä.

Omavalvontasuunnitelmia noudatetaan kaikissa keittiöissä. Ateriamäärien seuranta on tarkennettu. Henkilöstöä on opastettu ja kannustettu uusiin toimintoihin.

Kiinteistöhuollon toiminnassa on pystytty pääosin suorittamaan kaikki talousarvion sisältämät toimenpiteet. Suunnitelman mukaisten rakennusten käyttövesiputkistoja on uusittu talousarvion mukaisesti.

Puistojen ja viheralueiden hoito on toteutunut suunnitelman mukaan.

Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
	Teknisen toimen hallinto ja kiinteistöt	-129,2	(178)
Tieasiat ja liikenneväylät	-1,8	(112,1)	-1 (99,61)
Vesihuoltolaitos	-98	(110,1)	-74,5 (89,6)
Tukipalvelut	349,1	(90,12)	-331,8 (89,3)

Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta	
Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset	<ol style="list-style-type: none">1. Hulevesien hallintasuunnitelman laadinta ei ole toteutunut tavoitteiden mukaisesti.<ul style="list-style-type: none">• Kunnanvaltuusto on 8.11.2018 § 37 hyväksynyt talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman 2019-2021, jossa tavoite on uudistettu siten, että hulevesien hallinta- ja taloussuunnitelma laaditaan 28.2.2019 mennessä, samalla on päätetty, että hulevesien käyttö- ja rakentamiskustannukset kohdennetaan Tieasiat ja liikenneväylät -tehtäväalueelle 1.1.2019 alkaen. Hulevesikustannukset on kohdistettu aiemmin vesihuoltolaitokselle. Tekninen johtaja on 18.12.2018 § 100 päättänyt tilata Ramboll Finland Oy:lta Isonkyrön kunnan asemakaava-alueen hulevesien hallintasuunnitelman. Tekninen lautakunta on 29.1.2019 § 12 merkinnyt tiedoksi valtuuston asettaman tavoitteen. Lautakunta on samalla todennut, että hulevesien hallinta- ja taloussuunnitelma valmistuu 30.9.2019 mennessä ja että viivästykset johtuvat konsultin viivästyksistä ja teknisen palvelualueen resurssien riittämättömyydestä sekä tehtävien priorisoinnista.2. Yksityisteiden hoitojärjestelyjen toimivuus ja kustannukset selvittäminen kunnanhallitukselle ei ole toteutunut tavoitteen mukaisesti.<ul style="list-style-type: none">• Kunnanvaltuusto on 8.11.2018 § 37 hyväksynyt talousarvion 2019 ja taloussuunnitelman 2019-2021, jossa tavoite on uudistettu siten, että yksityisteiden hoitojärjestelyjen toimivuus ja kustannukset selvitetään kunnanhallitukselle 30.4.2019 mennessä.3. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että teknisen lautakunnan palvelualueella tavoitteiden asettamiseen on kiinnitetty huomiota ja vanhat tavoitteet on todettu ainakin osittain toiminnan mittaamiseen soveltumattomiksi ja näitä on muutettu vuodelle 2019.4. Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että arviossa sisäisen valvonnan järjestämisestä on nostettu esille toimenpiteiden dokumentoinnissa (esim. työmaakokouksien pöytäkirjat) havaitut tarkentamisen tarpeet ja että tähän on nyt kiinnitetty huomiota.

3.7 Ympäristölautakunta

Toimielin: Ympäristölautakunta			
<p>Rakennustarkastuksen ja ympäristötoimen vastuualueella taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet on saavutettu hyvin. Toimialueen osalta toimintakate toteutui 82 %:sti. Toimintakulut ylittyivät hieman, mutta vastaavasti toimintatulot olivat 20 % suuremmat, kuin TA 2018 budjetoitu.</p> <p>Rakennus- ja muiden lupien osalta käsittelyä on hoidettu joustavasti, tasapuolisesti ja asiakkaiden tarpeet huomioiden. Viemäri vapautushakemusten käsittely on edennyt viivytyksittä.</p> <p>Tavoitteena ollut rakennusjärjestyksen uusiminen vuoden 2018 aikana ei toteutunut. Rakennustarkastaja on ollut yhteydessä naapurikuntien kollegoihin. Naapurikunnissa rakennusjärjestyksen osalta on todettu olevan sama tilanne ja asian tiimoilta on ryhdytty tekemään yhteistyötä.</p> <p>Odotuksena on, että yhteistyöllä tullaan saamaan aikaan alueellisesti enemmän yhteneväiset määräykset. Toisena hyötynä on se, että yhteistyöllä voidaan hyödyntää naapurikuntien kokemusta ja välttää päällekkäistä valmistelevaa työtä.</p> <p>Kiinteistörekisterin ajantasalle saattaminen on aloitettu, mutta sitä ei ole saatu täysin valmiiksi asti. Ensivaiheessa on korjattu virheellisten rakennussijaintien korjaamista. Tällä on pyritty varmistamaan ja parantamaan hälytysajoneuvojen ja muiden karttapalveluiden hyödyntäminen sijaintien käytettävyyttä. Korjaustyö on tehty Väestörekisterikeskuksen toimittaman virhelista ja rakennustarkastuksen itse kartalta havaittujen virheiden osalta. Vähemmän virheelliset ja rekisteristä puuttuvat rakennuksien tiedot odottavat yhä korjaamista. Rakennusten pinta-aloihin ja rekisteristä puuttuviin rakennuksiin ei vielä ole puututtu, koska sen työn resurssitarve on noin kaksi henkilötyövuotta.</p>			
Talousarvion toteutuminen	(1000€)	Toimintatuotot poikkeama (tot%)	Toimintakulut poikkeama (tot%)
	Rakennustarkastus ja ympäristötoimi	-20,2 (163,3)	3,5 (102,8)
Tarkastuslautakunnan arvio tavoitteiden toteutumisesta			
Tarkastuslautakunnan havainnot ja suositukset	<p>1. Rakennusjärjestyksen uusiminen, sekä Kiinteistörekisterin ajan tasalle saattaminen ei ole toteutunut tavoitteiden mukaisesti. Tarkastuslautakunta muistuttaa, että määräaikoihin voisi hakea jatkoa hyvissä ajoin, kun todetaan ettei tavoitetta pystytä saavuttamaan ajoissa.</p>		

4. Konserni ja liikelaitosten arviointi

Konserniyhtiö/liikelaitos	
Isonkyrön Asuntovuokraus Oy	
Tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> Isonkyrön Asuntovuokraus Oy tukee kuntaa asunstrategian toteutuksessa ja tekee yhteistyötä kunnan kanssa rahoitushuollossa, riskien hallinnassa, henkilöstö-politiikassa ja hankintatoimessa siten, että osakeyhtiössä noudatetaan samoja periaatteita kuin kunnassa. Isonkyrön Asuntovuokraus raportoi kunnanhallitukselle sekä toimittaa kunnalle taloussuunnitelman ja tilinpäätösasiakirjat Tavoitteena on yhtiön tuloksen kehittäminen, investointikyvyn lisääminen ja omavaraisuusasteen nostaminen <p>Tavoitteena on, että sekä Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n asuntojen että kunnan suoraan omistamien asuntojen käyttöaste on 95 %</p>
Lautakunnan arviot ja suositukset	<p>Isonkyrön Asuntovuokraus Oy on saavuttanut tilinpäätösaineiston 2018 mukaan kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet.</p> <ol style="list-style-type: none"> Asuntojen käyttöaste oli 91,1 %, mikä on 3,7 %-yksikköä edellisvuotta korkeampi. Käyttöaste jäi hieman asetetusta tavoitteesta, käyttöaste on riippuvainen myös kunnan yleisestä väestö-kehityksestä, joka on ollut negatiivinen. Yhtiön liikevaihto 1.088.245,84 euroa nousi edellisestä vuodesta käyttöasteen noususta johtuen. Voitto ennen tilinpäätössiirtoja oli 71.839,92 euroa (tappio -16.313,40 euroa vuonna 2017) ja tilikauden tappio 0,37 euroa (-50.139,76 euroa vuonna 2017) Isonkyrön Asuntovuokraus Oy:n omistajapolitiittinen ohjaus. Tarkastuslautakunta kysyy onko konserniyhtiölle annettu strategia sellainen, mikä auttaa yhtiötä saavuttamaan sille asetetut tavoitteet ja onko asuntojen määrää ja huoneistorakennetta tarkasteltu vuosittain, kuten omistajapolitiittisessa linjauksessa todetaan?
Isonkyrön Lämpö Oy	
Tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> kilpailukykyisen lämmitysenergian tuottaminen ja jakelu keskus-taajamassa taloudellisen omavaraisuuden kohottaminen pitkällä tähtäimellä sijoitetulle pääomalle korkotuotto 1 % raportointi kunnanhallitukselle sekä taloussuunnitelma- ja tilinpäätös-asiakirjojen toimittaminen
Lautakunnan arviot ja suositukset	<p>Isonkyrön Lämpö Oy on saavuttanut tilinpäätösaineiston 2018 mukaan kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet ja yhtiön toimintaa on kehitetty hyvin.</p> <ol style="list-style-type: none"> Yhtiön liikevaihto oli 691.190,22 euroa (682.524,05 euroa vuonna 2017) ja tilikauden voitto oli 51.137,28 euroa (37.864,10 euroa vuonna 2017). Yhtiön energian hinta on pidetty kilpailukykyisellä tasolla. Yhtiön vuoden 2018 lämmönmyynti oli 7,95 GWh (7,88 GWh vuonna 2017). Lämpöenergia tuotettiin lähes kokonaisuudessaan puupohjaisella polttoaineella. Vuoden 2018 aikana laitoksen toimintaa ja tehokkuutta rajoitti todella useat sähkökatkot, joita oli vuoden aikana yli 50 kpl.
Kyrönmaan Jätevesi Oy (yhteisyhteisö)	
Tavoitteet	<ul style="list-style-type: none"> lupaehtojen mukaiset puhdistustulokset kustannustehokkuuden ylläpitäminen sijoitetulle pääomalle korkotuotto 1 % raportointi kunnanhallitukselle sekä taloussuunnitelma- ja tilinpäätös-asiakirjojen toimittaminen toteutetaan Isonkyrön kunnan alueelta tulevien jätevesien mittaaminen kunnan rajalla
Lautakunnan arviot ja suositukset	<p>Kyrönmaan Jätevesi Oy on saavuttanut tilinpäätösaineiston 2018 mukaan kunnanvaltuuston asettamat tavoitteet.</p> <ol style="list-style-type: none"> Puhdistamo on toiminut pääosin lupaehtojen mukaisesti, lukuun ottamatta ammoniumtyypen puhdistustehoa, jonka heikkeneminen johtui verkostoon päässeistä vuotovesistä. Ympäristöluvan muutos on vireillä ja alustava päätös lupaehtojen muuttamiselle on saatu. Yhtiön liikevaihto oli 466.634,98 euroa (441.923,99 euroa vuonna 2017). Tilikauden voitto oli 69,54 euroa (tappio -1.418,71 vuonna 2017).

5. Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kunnan taloudelliset tavoitteet toteutuivat jälleen erinomaisesti. Tilinpäätösvuonna ylijäämää syntyi 1,3 milj. euroa (2017: 1,6 milj. euroa). Kunnan talousarvio toteutui arvioitua parempana, toimintatulot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti ja toimintamenot alittivat arvion (5,5%). Toimintakatteesta säästöjä syntyi 1,8 milj. euroa.

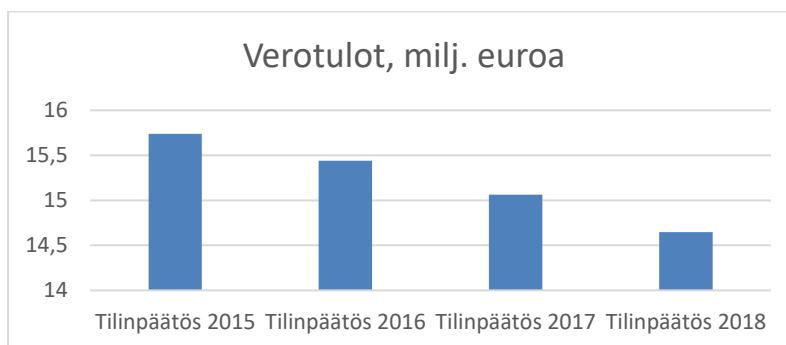
Valtionosuudet ylittivät arvion 74.000 eurolla ja verotulot alittivat arvion 690.000 eurolla.

Taseeseen on kertynyt kumulatiivista ylijäämää 11.3 milj. euroa, eli 2460 euroa asukasta kohden. Kunnan lainakanta vuoden 2018 lopussa oli 1,3 milj. euroa, eli 288 euroa asukasta kohti. Konsernin lainat laski edellisvuoden 2074 euroa/asukas 2070 euroon/asukas.

Kunta	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	TA2019
Toimintakate	-24 734	-25 583	-25 027	-25 534	-25 389	-25 616	-25 109	-26 949
Vuosikate	1 054	953	2 157	2 228	2 943	2 602	2 507	1 164
Poistot	708	1 139	1 241	1 128	1 136	1 132	1 146	1 128
Tilikauden tulos	509	-186	916	1 100	1 807	1 613	1 362	36
Poistoeron muutos	5	27						
Ali-/ylijäämä	514	-160	916	1 100	1 807	1 613	1 362	36
Kumulatiivinen edellisen tilikauden ja tilikauden yli-/alijäämä	4 870	4 455	5 626	6 531	8 338	9 951	11 313	

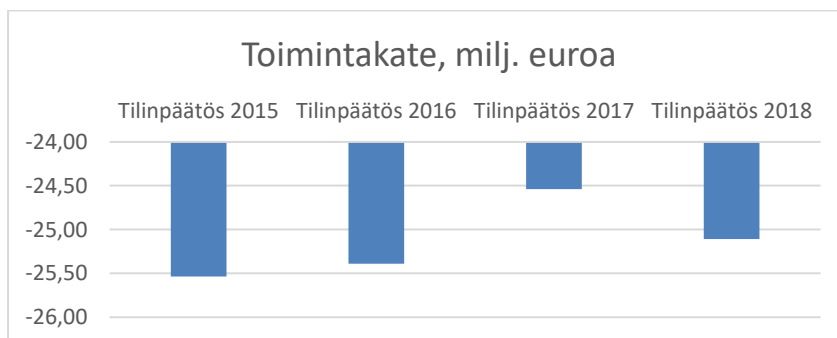
Taulukko 2 Isonkyrön tuloslaskelmat 2012-2018 ja talousarvio 2019.

Verotulojen kertymä jatkoi laskuaan vuodesta 2017 (n. -400.000 euroa). Verotuloja kertyi 14.65 milj. euroa (2017: 15.1 milj. euroa), mikä on 690.000 euroa vähemmän kuin alkuperäisessä talousarviossa arviottiin.

Kuva 2 Vuositulot

Toimintakatteen toteuma oli lähes 1.9 milj. euroa parempi kuin talousarviossa 2018. Toimintakatteen paraneminen johtui toimintamenojen laskusta.

Kuva 3 Toimintakate

5.1 Kunnan talous kriisikuntakriteerien mittapuulla

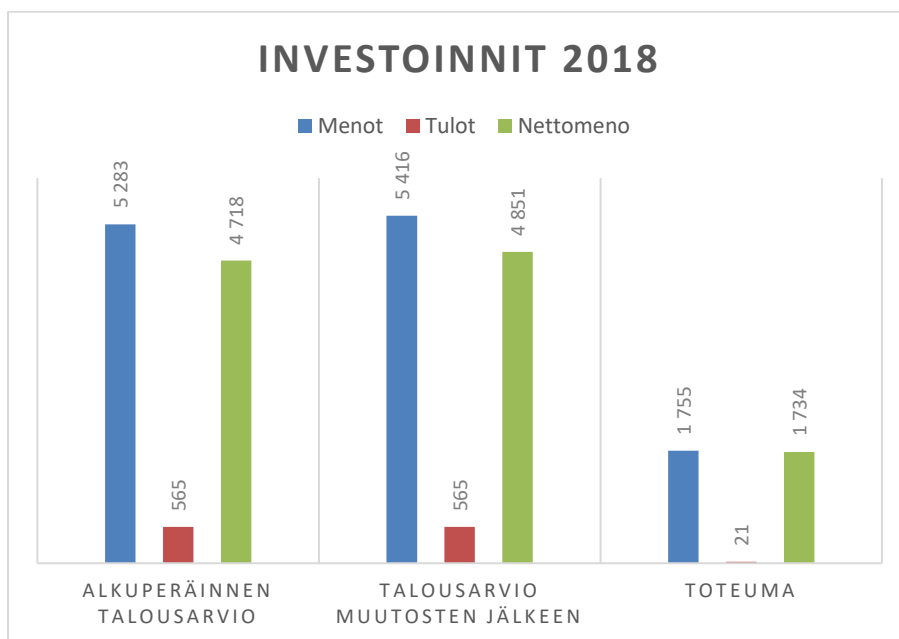
Kriisikunnan tunnusmerkit uuden kuntalain mukaan (Kuntalaki 110§, 118§)	Isokyrö-konserni
Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää 110§:n 3 momentissa säädetyssä määräajassa.	Ei täyty Vuoden 2021 taloussuunnitelma on ylijäämäinen
Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos a) asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa,	Ei täyty Kertynyttä ylijäämää 11,3 milj. euroa
b) tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttyneet seuraavat raja-arvot:	Ei täyty
1. kuntakonsernin vuosikate on negatiivinen (ilman harkinnanvaraista valti-onosuutta)	Ei täyty Vuosikate 3 502 t€ (2017: 3 548 t€)
2. kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti	Täyttyy Veroprosentti 21,50 Keski- määräinen v.2018 19,84
3. asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla	Ei täyty Lainamäärä 2070 euroa/asu- kas. Vuoden 2017 koko maa kes- kimäärin 6 299 euroa/asukas
4. kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia	Ei täyty Konsernin suhteellinen vel- kaantuneisuusaste 2018: 42,01% (2017: 39,4%)

Taulukko 3 Kriisikuntakriteerit

6. Investoinnit

Vuonna 2018 investointeja tehtiin 1.8 milj. eurolla (nettomeno), mitä voidaan pitää maltillisena. Investointeja oli talousarviossa 4.85 milj. euron edestä (nettomeno), joista kaikki eivät toteutuneet (käyttöprosentti 35.75%).

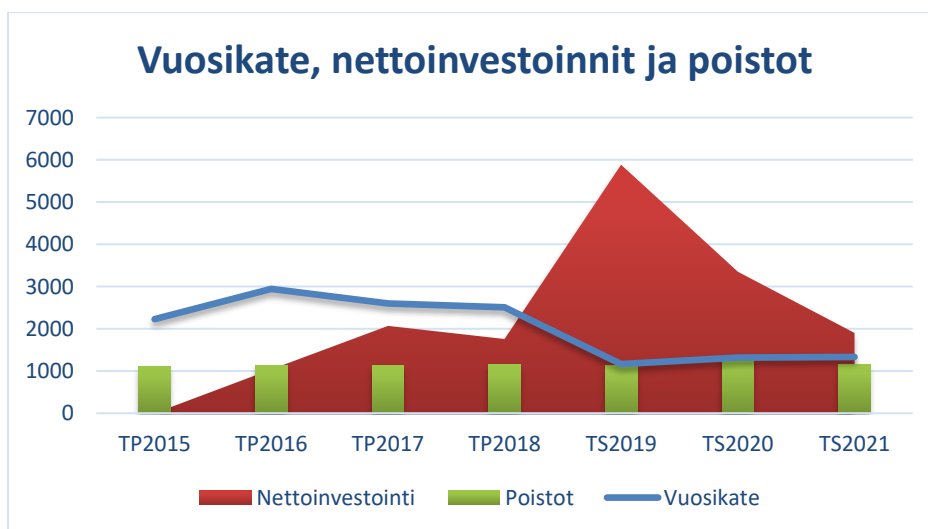
Liikuntahallin osalta tehtiin rakennushankkeen suunnittelua ja valmistelua. Varsinainen rakentaminen ei toteutunut, vaan ajoittuu vuosille 2019 ja 2020, joten rahoitusosuuskin kirjataan vuodelle 2019. Vesilaitoksen osalta tehtiin myös rakennushankkeen suunnittelua ja valmistelua. Varsinainen rakentaminen ei toteutunut, vaan ajoittuu vuosille 2019 ja 2020. Mobiilisovellus ulkoiluun ja matkailuun, sekä skeittiparkin rakentaminen ei toteutunut, koska näille ei saatu rahoitusosuutta.

Kuva 4 Investoinnit

Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen vertailu osoittaa, että kunnan vuosikate on kattanut poistot ja investoinnit hyvin. Seuraaville vuosille nettoinvestoinnit ovat nousussa merkittävästi.

Tasapainoisen kuntatalouden kannalta on merkittävää säilyttää tasapaino investointien ja pitkäaikaisten sitoumusten, sekä vuosikatteen välillä tulevana vuosinakin.

Kuva 5 Vuosikatteen, nettoinvestointien ja poistojen kehittyminen

7. Yhteenveto

Tarkastuslautakunta toteaa kunnan talouden olevan nyt tunnuslukujen valossa hyvässä kunnossa.

Tarkastuslautakunnan mielestä kunnan taloudenpitoon tulee jatkossakin kiinnittää huomiota. Huomioiden suhteellisen korkean veroprosentin, erityisen tärkeää on pitää huolen, että kuntalaisten, katsomatta ikään tai asuinpaikkaan, suorittamat vastikkeet ovat tasapainossa saatuihin palveluihin nähden.

Tarkastuslautakunta on tyytyväinen, että kunnan sisäistä valvontaa ja hallintotapaa on kehitetty. Hyvin laaditut talousarvio, tasekirja ja sisäisen valvonnan ohjeistukset ovat sisäisen valvonnan näkyvä osa ja kertovat osin siitä, että kunnassa on tehty toimenpiteitä sisäisen valvonnan toteutumisen varmistamiseksi.

8. Tarkastuslautakunnan esitys kunnanvaltuustolle

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle, että:

- tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2018 merkitään tiedoksi ja että
- tilinpäätös vuodelta 2018 hyväksytään ja kunnan hallintoa ja taloutta hoitaneille toimielinten jäsenille ja tehtäväalueiden johtaville viranhaltijoille myönnetään vastuuvapaus tilikaudelta 1.1.-31.12.2018.
- kunnanvaltuusto päättää velvoittaa kunnanhallituksen ilmoittamaan niistä toimenpiteistä, joihin se on arviointikertomuksen johdosta ryhtynyt. Ilmoitus pyydetään antamaan ennen vuoden 2020 talousarviokäsittelyä.

Isosakyrössä 8. toukokuuta 2019

Erja Hakola
puheenjohtaja

Timo Karhu
varapuheenjohtaja

Jarkko Karhu
jäsen

Antti Nyrhinen
jäsen

Raili Varo
jäsen